

BESLUT
2019-03-25

Klagande

NN

Det överklagade beslutet

Centrala studiestödsnämndens
(CSN) beslut den 30 november 2019
– Gruppen för utländska studerande

Saken

Rätt till svenskt studiestöd för
medborgare i land utanför EU/EES

Nämndens beslut

Nämnden beslutar att det finns särskilda skäl att lämna NN studiemedel trots att kravet på permanent uppehållstillstånd inte är uppfyllt. Det ankommer på CSN att pröva ansökan med denna förutsättning.

Nämndens beslut får enligt 6 kap. 11 § studiestödslagen inte överklagas.

Ärendet

NN, som är medborgare i Sydkorea, ansökte om studiestöd för tiden den 22 oktober – den 28 december 2018 och uppgav att han är gift och sammanboende med en svensk medborgare sedan oktober 2015 samt att paret har ett gemensamt barn.

CSN avslag ansökan med motiveringen att NN, som utländsk medborgare, inte uppfyller villkoren för att få rätt till svenskt studiestöd för studier i Sverige. CSN bedömde vidare att det inte fanns särskilda skäl att bevilja honom sådan rätt.

NN överklagade beslutet och anförde bland annat följande. Han har en svensk fru och de har en dotter tillsammans. De bor tillsammans och han har ett giltigt uppehållstillstånd fram till den 13 juli 2020.

CSN överlämnade ärendet och inkom därefter, på nämndens begäran, med ett yttrande och anförde bland annat följande. CSN:s allmänna råd har sin grund i den tidigare praxis som också var utgångspunkten för bestämmelsen i 3 kap. 4 § fjärde stycket studiestödslagen. I den promemoria som utgjorde underlag för denna angavs att undantag från kravet på två års vistelse kunde göras för personer som varit sammanboende med den svenska medborgaren utomlands under minst tre år och/eller om dessa har ett gemensamt barn. I CSN:s föreskrift om utländska

medborgares rätt till studiestöd och rekryteringsbidrag kom det i de allmänna råden att anges att särskilda skäl exempelvis kunde föreligga för en studerande som har barn med och är sambo med en svensk medborgare sedan minst ett år i Sverige samt har ett tillstånd grundat på familjeanknytning till den svenska medborgaren. Vid de ändringar som senare gjorts av de allmänna råden har den förutsättningen att själva tillståndet ska vara grundat på familjeanknytning kvarstått. Frågan är då om särskilda skäl kan föreligga för en studerande som är sammanboende och har ett gemensamt barn med en svensk medborgare men vars uppehållstillstånd inte är grundat på anknytning. Vid bedömningen av om det finns särskilda skäl att bevilja en utländsk medborgare som saknar permanent uppehållstillstånd studiestöd är utgångspunkten att det krävs en faktisk anknytning till Sverige för rätt till stöd. En utländsk medborgare kan på grund av familjeskäl eller liknande anses ha en tillräcklig stark anknytning till Sverige innan bosättningen uppgått till två år och gemensamma barn angavs då vara en sådan faktor som ger en stark grad av anknytning. CSN anser att den omständigheten att en studerande har ett uppehållstillstånd grundat på anknytning till en svensk medborgare som han eller hon är sammanboende och har barn tillsammans med visar på en stark anknytning till Sverige och att det i sådana fall finns särskilda skäl att bevilja studiestöd även när den studerande saknar permanent uppehållstillstånd. Det finns dock inga uttalanden i förarbetena om att uppehållstillståndet i sig, vilken klassning det har, är av avgörande betydelse utan det är de faktiska förhållandena som beskrivs. Lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige har också inneburit ett utökat krav på försörjning och familjemedlemmar som önskar ansluta sig till personer bosatta i Sverige kan därför vara hänvisade till att ansöka om andra former av uppehållstillstånd om den person de har anknytning till inte har möjlighet att uppfylla försörjningskravet. Med hänsyn till det ovan sagda bör det finnas utrymme för att i vissa fall, när en studerande har anknytning till en svensk medborgare, anse att det finns särskilda skäl att lämna studiestöd även när den studerande som har ett uppehållstillstånd som är grundat på att han eller hon ska arbeta i Sverige och därigenom ska försörja sig själv. NN:s uppehållstillstånd gäller under två år från och med den 13 juli 2018 och han är sammanboende med en svensk medborgare och de fick tillsammans ett barn den 24 juli 2018. CSN anser därför att det finns särskilda skäl att lämna studiestöd trots att kravet på permanent uppehållstillstånd inte är uppfyllt.

NN har beretts tillfälle att inkomma med synpunkter med anledning av CSN:s yttrande, men han har inte hörts av.

Av handlingarna i ärendet framkommer att NN har ett uppehålls- och arbetstillstånd som arbetstagare giltigt under tiden den 13 juli 2018 – den 13 juli 2020.

Författningsbestämmelser

I 3 kap. 4 § studiestödslagen (1999:1395) anges följande. Studiemedel får lämnas till studerande som är svenska medborgare.

Studiemedel får också lämnas till studerande som inte är svenska medborgare, om de studerande

1. är bosatta i Sverige och har permanent uppehållstillstånd här, och

2. har bosatt sig i Sverige huvudsakligen i annat syfte än att genomgå utbildning här. Kravet på permanent uppehållstillstånd i andra stycket 1 gäller inte för personer som har en varaktig anknytning till Sverige och som är

1. utländska medborgare med uppehållsrätt enligt 3 a kap. 3 eller 4 § utlänningslagen (2005:716),

2. schweiziska medborgare med uppehållstillstånd, eller

3. familjemedlemmar till schweiziska medborgare som avses i 2 och själva har uppehållstillstånd.

Studiemedel får lämnas även om kravet på permanent uppehållstillstånd i andra stycket 1 inte är uppfyllt, om den studerande har beviljats ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige eller har beviljats ett uppehållstillstånd enligt den lagen eller om det finns särskilda skäl för att lämna studiemedel.

Nämndens bedömning

I ärendet är klarlagt att NN är bosatt i Sverige och att han är medborgare i ett land utanför EU/EES. Av 3 kap. 4 § studiestödslagen följer, som framgår ovan, att svenskt studiestöd får lämnas honom om

1. han har permanent uppehållstillstånd,
2. han har beviljats ett uppehållstillstånd enligt lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige, eller ett tidsbegränsat uppehållstillstånd enligt samma lag, eller om
3. det finns särskilda skäl.

NN har inte permanent uppehållstillstånd. Det har heller inte framkommit att han uppfyller någon av förutsättningarna för att få studiestöd enligt punkt två ovan. Frågan är därför om det finns särskilda skäl att ändå lämna honom studiemedel.

Av lagmotiven (prop. 2005/06:134 sid. 39) till 3 kap. 4 § studiestödslagen framgår bl.a. följande. Särskilda skäl kan gälla till exempel flyktingar och alternativt skyddsbehövande eller deras familjemedlemmar, även om de ännu inte beviljats permanent uppehållstillstånd eller hunnit få en varaktig anknytning till Sverige. Särskilda skäl kan även anses föreligga för personer som har en nära familjeanknytning till Sverige, till exempel utländska medborgare som har ett gemensamt barn med en svensk medborgare. Tidsfaktorn är (enlig nämnda prop. sid. 30 – 31) av intresse vid bedömningen av anknytningen till Sverige. I normalfallet bör en utländsk medborgare som bott i Sverige i två år ha fått en så varaktig anknytning till Sverige att studiestöd bör kunna beviljas, men tiden för när anknytning uppnås kan variera. Den utländska medborgaren kan också på grund av familjeskäl eller liknande anses ha fått en tillräckligt stark anknytning till landet innan tiden för bosättning uppgått till två år. Gemensamma barn kan t.ex. vara en sådan faktor som ger stark grad av anknytning. Det kan därför vara rimligt att i en del fall lämna studiestöd innan permanent uppehållstillstånd har beviljats.

CSN har i anslutning till 2 kap. 4 § fjärde stycket och 3 kap. 4 § fjärde stycket studiestödslagen (1999:1395) meddelat ett allmänt råd – publicerat i CSNFS 2006:7 – och uttalat att särskilda skäl för att göra undantag från kravet på permanent

uppehållstillstånd exempelvis kan finnas för studerande som har barn med och som är sambo eller gift och sammanboende med en svensk medborgare i Sverige samt har uppehållstillstånd eller uppehållsrätt grundat på familjeanknytning till den svenska medborgaren.

Som redovisats ovan har NN ett uppehålls- och arbetstillstånd som arbetstagare i Sverige som är giltigt under perioden den 13 juli 2018 – den 13 juli 2020. I ärendet har annat heller inte framkommit än att NN har sammanbott med sin svenska fru sedan oktober månad 2015, samt att paret sedan juli 2018 har ett gemensamt barn. Nämnden finner därmed att NN:s anknytning till Sverige, trots att hans uppehållstillstånd inte är grundat på familjeanknytning till sin svenska fru, är tillräckligt stark för att det ska föreligga sådana särskilda skäl som krävs för att bevilja honom rätt till svenskt studiestöd. Överklagandet ska således bifallas.

Hans Göran Åhgren

Lisa Phiri

Beslut har fattats av: Charlotte Waas, ordförande i nämnden, Hans Göran Åhgren, direktör, samt ledamöterna Anita Enocksson, vice ordförande, Hans Eklund, Dag Feurst, Sebastian Hasselström, Eva Gullfeldt samt Kristina Salenstedt Linder
Föredragande: Lisa Phiri

Kopia till CSN